

INTERPROVINCIALE COMMISSIE HERINDELING VIJFHEERENLANDEN

IPC VERSLAG van het gesprek met bestuurders van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid d.d. 19 april 2016 in Stadskantoor van Dordrecht, dit in het kader van de herindelingsprocedure van de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik met als doel de vorming van de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden per 1 januari 2018

Aanwezig:

Namens de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

- De heer R. van der Linden plv. voorzitter DB
- De heer D. Heijkoop DB-lid
- De heer R. Visser directeur OZHZ

Namens de IPC:

- Mariëtte Pennarts-Pouw Voorzitter IPC
- Rogier van der Sande IPC-lid
- Roel Wever procesbegeleider IPC
- Marcel de Prieëlle beleidsadviseur provincie Zuid-Holland
- Hans Versteeg beleidsadviseur provincie Utrecht
- K. Bruins verslaglegging

1. Opening

De voorzitter heet alle aanwezigen welkom en geeft gelegenheid tot een voorstelronde. De IPC is bij de fusie van Vianen, Leerdam en Zederik betrokken, omdat deze gemeenten in twee provincies (Utrecht en Zuid Holland) liggen. Aan de hand van vijf toetsingscriteria wordt met alle belanghebbenden gesproken. De lijst met vragen is toegestuurd aan het DB van de Omgevingsdienst ZHZ. De antwoorden op deze vragen moeten bijdragen aan een ontwerpadvies dat rond de zomer 2016 afgerond zou moeten zijn. Het verslag van deze bijeenkomst blijft vertrouwelijk, totdat dit door de betrokken partijen is goedgekeurd. De goedgekeurde verslagen van de bijeenkomsten met de belanghebbenden zullen als bijlage bij het ontwerpadvies ter inzage worden gelegd. Vervolgens zal er nog een stuk met reacties van gemeenten volgen. Uiteindelijk zal dit resulteren in een advies aan BZK en de Eerste en Tweede Kamer die een uitspraak moeten doen over deze fusie.

2. Vragenronde

De heer Van der Linden licht toe dat Zuid-Holland Zuid een groot gebied is met veel subregionale belangen en inzichten. Het is begrijpelijk dat drie gemeenten die dicht bij elkaar liggen samen willen werken. Voor de goed functionerende en op alle terreinen goed presterende omgevingsdienst ZHZ is het echter lastig, als gemeenten uittreden.

De heer Visser voegt toe dat als de gemeenten gaan fuseren en vervolgens de keuze wordt gemaakt om over te gaan naar de provincie Utrecht, niet alleen het gemeentelijk takenpakket overgaat. Er gaat ook een provinciaal deel over. Dit heeft ook betrekking op de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland. Bij de oprichting van de omgevingsdiensten zijn er taken toebedeeld aan de gemeenten. Door de fusie zal ongeveer 8 tot 10% capaciteit verdwijnen. Het is moeilijk om te bekijken wat er gebeurt als Vianen erbij zou komen, omdat dit afhankelijk is van het takenpakket dat wordt ingebracht. Leerdam heeft er voor gekozen om een breed takenpakket, waaronder Milieu en Bouw, bij de Omgevings-

dienst ZHZ onder te brengen. De APV is opgehouden in afwachting van de uitkomsten van het fusietraject. Zederik heeft alleen de milieutaken ondergebracht. Tot op heden heeft Vianen in Utrecht alleen het minimale basistakenpakket ondergebracht.

De heer Heijkoop merkt op dat er bij de OZHZ voor onder andere de bouwtaken sprake is van een flexibele schil voor de taken die weggaan en erbij komen. Op dit moment is dit een redelijk gezonde flexibele schil rond de vaste kern. Als gemeenten uittreden, dan moet dit worden opgevangen door de deelnemende gemeenten die achterblijven.

De heer Visser beaamt de opmerking van de voorzitter dat het ook mogelijk is dat de drie gemeenten bij Zuid-Holland komen. Als de gemeenten Zederik en Leerdam vertrekken, dan heeft dit geen consequenties voor het voortbestaan van de OZHZ. Met betrekking tot de samenwerking in de Veiligheidsregio wordt er op dit moment gewerkt aan één gezamenlijke prioriteitsstelling op basis van de gezamenlijke risicoanalyse. De brandveiligheidstaken voor Leerdam worden uitgevoerd door de OZHZ. Leerdam heeft, vanwege de integraliteit, gekozen voor het brede takenpakket. Naar aanleiding van de vraag van de heer Van der Sande antwoordt de heer Visser dat er geen speciale afspraken zijn gemaakt. De afspraken die zijn gemaakt, liggen vast in de bijdrageverordening. In de afgelopen jaren heeft de dienst er een aantal efficiëntietaakstellingen bij gekregen. De organisatie is nu stabiel en productief. Als er gemeenten uittreden, dan kan dat wel worden opgevangen, maar heeft dat wel een negatieve invloed op de organisatieontwikkeling.

Na overleg tussen de omgevingsdiensten van Zuid-Holland Zuid en Utrecht is de bereidheid uitgesproken, om personeel van elkaar over te nemen ten behoeve van het terugdringen van de kosten en het voorkomen van ongewenste consequenties voor het personeel. Basale kosten, zoals overhead- en ICT-kosten kunnen echter niet worden overgenomen, waardoor er sprake is van een kleine afname van de ontwikkelcapaciteit. Mogelijk met uitzondering van de glasfabriek in Leerdam (geen BRZO-bedrijf) is er geen specialistische kennis nodig waarover de Omgevingsdiensten in Utrecht niet zouden beschikken.

De OZHZ is bijna even oud, als de DCMR. Binnen de toenmalige Milieudienst ZHZ werkten veel gemeenten samen. Hieruit is onder voorzitterschap van voormalig gedeputeerde Van Heijningen de eerste omgevingsdienst van Nederland voortgekomen. Dit heeft ertoe geleid dat in deze regio vrij snel een nieuwe organisatie heeft opgezet, waarbij de Milieudienst ZHZ haar taken heeft ingebracht. De OZHZ is robuust met betrekking tot de omvang en de kwaliteitscriteria die gelden, is financieel gezond en heeft een breed takenpakket.

Het verzorgingsgebied van de OZHZ bestaat uit nu nog 17 gemeenten. In het verzorgingsgebied zijn 10.000 tot 11.000 bedrijven gevestigd. De OZHZ heeft 220 vaste medewerkers. Daarnaast wordt in de flexibele schil ongeveer 30 fte regelmatig ingehuurd. De omzet bevindt zich iets boven € 20 miljoen. Leerdam is, met name door de bouwtaken, een grote afnemer van diensten. Dordrecht is na de provincie de grootste afnemer. Als een gemeente de bouwtaken heeft ingebracht, dan maken deze meestal tweederde van het totale takenpakket en het financiële belang uit, waardoor in de huidige constructie, vanwege de toename van het bedrijfsmatig risico, ook de zeggenschap toeneemt. Dit is op deze manier vormgegeven, omdat indien er bij de Omgevingsdienst een tekort zou ontstaan, deze naar rato door de deelnemende gemeenten moet worden aangevuld.

De heer Visser beaamt dat de regio zich gedeeltelijk kenmerkt door het maritieme karakter. Het gebied heeft echter naast een industrieel karakter (maritieme en chemische industrie), ook een stedelijk en een plattelandsgezicht. Zo is ook een groot gedeelte van de Hoeksche Waard georiënteerd op het platteland. Dit ziet men in de taak- en kennisvelden nadrukkelijk terugkomen in de organisatie. Als bijzondere taak voert de OZHZ de groene handhavingstaken voor de hele provincie Zuid-Holland uit. De vergunningverleningstaken worden uitgevoerd door de Omgevingsdienst Haaglanden. De OZHZ voert de controle uit. De controle van de zwemwaterkwaliteit wordt uitgevoerd door de Omgevingsdienst Midden-Holland. Hierdoor raakt de uittreding van vooral Leerdam dus ook de

Omgevingsdienst Midden Holland. Bij de beoordeling van de impact is alleen gekeken naar de consequenties voor de OZHZ. Met betrekking tot de impact is voor Zederik het plattelandskarakter en voor Leerdam het stedelijk karakter meer van belang.

Naar aanleiding van de vraag over het belang van de gebiedscongruentie antwoordt de heer Visser dat onder andere in het kader van prioriteitsstelling en informatie-uitwisseling (persoonlijke) contacten worden onderhouden met de Veiligheidsregio en de Politie.

In een brief aan de besturen van Leerdam en Zederik is aangegeven dat geleidelijke uittreding geen optie is. Anderzijds is wel aangegeven dat de OZHZ wil meewerken aan de mogelijkheid om door middel van overheveling van personeel de kosten te verminderen. Het is moeilijk, om taken uit te voeren voor gemeenten die niet in het bestuur van de Omgevingsdienst zitten. Volgens de heer Visser is het, onder andere vanwege de kosten die voor de inhuur van personeel moeten worden gemaakt en de bestuurlijke verhoudingen en contacten, beter om de overgang in één keer te laten plaatsvinden. Het moet helder zijn bij welke omgevingsdienst men voor een bepaald dossier moet zijn. De overgang in één keer moet voor zowel de basis-, als de plustaken gelden, omdat er voor de bouwregelgeving sprake is van integrale vergunningverlening. Destijds zijn er bij de overname van de bouwtaken afspraken gemaakt over de overhead (mn gebouw en ict) die in Leerdam achter is gebleven. De OZHZ heeft de overhead minder snel opgebouwd. De financiële besparing is in de vorm van een afnemende financiële tegemoetkoming ingezet ten behoeve van Leerdam. Op het moment dat Zederik en Leerdam over zouden gaan naar Utrecht, hoeft de bestaande overhead van de Utrechtse omgevingsdiensten niet direct te worden uitgebreid. De gerealiseerde besparing kan worden ingebracht om de kosten te dekken. Indien Vianen naar Zuid Holland overgaat, geldt dit andersom.

De heer Heijkoop voegt toe dat is geconstateerd dat de gemeentebesturen van Zederik en Leerdam de frictiekosten enigszins makkelijk opvatten en de discussie hierover ontwijken. In het rapport over de fusie wordt aangegeven dat de overgang kostenneutraal kan plaatsvinden. Hierbij wordt verwezen naar de wet Arhi. Deze discussie wordt ook gevoerd door de omgevingsdiensten van ZHZ en Utrecht. Bij de verantwoordelijkheid voor de kosten wordt het principe gehanteerd dat de veroorzaker de restpost moet betalen. Vervolgens ligt er de gezamenlijke opgave om de gevolgen hiervan zoveel mogelijk te mitigeren. Voor de kosten voor uittreding gaat de OZHZ uit van drie keer de jaaromzet. Er zijn geen specifieke kosten voor toetreding; men hoeft zich niet in te kopen.

Naar aanleiding van de mededeling van de heer Versteeg dat inmiddels een besluit tot voorwaardelijke opzegging is genomen antwoordt de heer Visser dat er nog geen opzegging is ontvangen.

De heer Heijkoop bevestigt dat de gemeentebesturen door het bestuur schriftelijk zijn geïnformeerd dat kostenneutraliteit in de praktijk niet realistisch zal blijken te zijn. In deze brief is uitgegaan van actuele aannames gebaseerd op de uittredingsregeling.

De heer Visser merkt op dat, indien de nieuwe gemeente de bouwtaken zelf gaat uitvoeren, hierover het gesprek zal moeten worden aangegaan met de gemeente over de overname van personeel.

Mevrouw Pennarts antwoordt desgevraagd door de heer Heijkoop dat de planning voor het proces nog niet helemaal zeker is, maar dat het aanvankelijk de bedoeling was, om dit af te ronden voor de zomer 2016. Spreekster zegt toe het DB hierover te zullen informeren.

3. Sluiting

De voorzitter dankt de aanwezigen voor hun komst en inbreng en sluit de bijeenkomst.